

değiş imler

Şefkat İşlegen
Özgün Baskı Resim Sergisi

19 Şubat - 15 Mart 2019

Küratör: Mehmet Lütfi ŞEN

Zeytinburnu Kültür ve Sanat Merkezi Yayınları

Katalog No: 29

Koordinatör

Erdem Zekeriya İskenderoğlu
Nurullah Yaldız

Küratör

Mehmet Lütfi Şen

Proje Asistan

Hamza Algül, Dilan Atasayar

Editör

Aykut Ertuğrul

Fotoğraf

Cihat Hıdır

Grafik Tasarım

Alfabe İletişim

ISBN

978-975-2485-35-8

Bu katalog Şubat 2019 tarihinde “Değişimler” Özgün baskı resim sergisi için İstanbul’da 3000 adet basılmıştır.

Eserin yayın hakları Zeytinburnu Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü’ne aittir. Yayının hiçbir kısmı, yazılı izin olmadan, tamamen, kısmen veya değiştirilerek yayınlanamaz, iktibas edilemez, fotokopi dahil her ne şekilde olursa olsun, elektronik veya mekanik yollarla kopya edilemez, bilgi olarak depolanamaz ve çoğaltılamaz.

Sunuş

Değerli sanatseverler,

İnsanlık tarihini anlayabilmek, insanın dünya üzerindeki macerasını tam anlamıyla kavrayabilmek için somut tarihi vakaları okuyup öğrenmek yetmez. Çünkü ne kadar hassasiyetle hazırlansa ve incelenseler de tarih, savaşımlardan, anlaşmalardan, kurulan ve yıkılan devletlerden ibaret değildir. Kısacası tarih, tarihlerden ibaret değildir. İnsanlığı kavrayabilmek için onun ruhunun tarihi sayılan sanat eserlerinden de haberdar olmamız gerekir. Her büyük sanatçı bu anlamda yaşadığı çağın tanığı olmuş; döneminin ve içinde yaşadığı toplumun ruhunu eserlerinde yansıtmıştır. Bu ulvi vazife, sanatçıya lütfedilen yeteneğin bir bedeli ve aynı zamanda sanatçının beslenme kaynaklarının en önemlileridir.

Bizler Zeytinburnu Belediyesi olarak, çağımızın yaşayan tanıklarına; zamanın ve toplumumuzun ruhunu kavrayıp eserlerinde yeniden yorumlayan sanatçılarımıza kültür merkezimizin kapılarını ardına kadar açtık. Çünkü ev sahipliği ettiğimiz her sergi, bize göre geleceğe yapılmış anlamlı bir yatırım, zamana vurulmuş bir mühür ve aynı zamanda yaşadığımız günleri idrak edebilmek için gerekli sanatsal eylemlerin en önemlilerinden birisidir.

Bugüne kadar ulusal ve uluslararası pek çok sergide, müzede, sanat galerisinde eserleri sergilenmiş olan saygıdeğer ressam Şefkat İşlegen, yukarıda andığımız misyonun gereğini sanat hayatı boyunca ziyadesiyle yerine getirmiş önemli bir sanatkârimızdır. Ekrem Kahraman’ın ifadesiyle onun, “çalışmaları giderek kendi kişisel mecrasını oluşturmasının yanı sıra, kendinden önce oluşmuş mecralarla da olağan bağlarını kurmakta tereddüt etmemektedir.” Bu duygu ve düşünceler içinde Şefkat İşlegen’in “Değişimler” özgün baskı resim sergisine ev sahipliği yapmaktan büyük onur duyuyor, bu sergide emeği geçen bütün arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Murat AYDIN

Zeytinburnu Belediye Başkanı

Resmin Değiş-İmleri

*“Aslında sanat hayata değil, seyirciye ayna tutar.”
Oscar Wilde*

Baskı resim tarihi ülkemizde çok eski bir zaman aralığına dek uzanmamasına karşın, Cumhuriyet dönemi ile birlikte elde edilen birikim, baskı resim tekniğini daha da ileri bir noktaya taşımıştır. 1960'lı yıllardan itibaren kendi özgün dilini oluşturmaya başlamış ve geçen zaman içerisinde sanatın bir yan uğraşı olmaktan çıkarak yeni bir dil üreterek günümüze kadar gelmiştir. Elbette bunda, ülkemizde kullanılan baskı tekniklerinin; bilhassa ağaç baskının ve 1883 yılında kurulan Sanayi Nefise Mektebi bünyesinde açılan gravür bölümünün katkısı azımsanmayacak derecededir.

Bu minvalde sizlerin beğenisine sunduğumuz “Değiş-imler” sergisi mevcut birikimin bir devamlılığı niteliğindedir. Sanatçımız Şefkat İşlegen; yağlı boya ve akrilik çalışmalarının yanı sıra linöl baskıda gerçekleştirdiği üretimleriyle günümüzde baskı resim adına önemli bir yeri doldurmaktadır. Sanatçı, yukarıda Wilde'dan alıntılanan sözün somut karşılığını görebileceğiniz eserleri ve günlük yaşam pratikleri ile adeta seyirciye ayna tutuyor. Birçok temayı çalışmalarında konu edinen İşlegen, sanatseverlere hayata farklı bir izlekten bakmanın imkânını sunuyor. Uzunca bir zamandır planlanan bu serginin nihai olarak siz değerli sanatseverlerle buluşuyor olmasından ziyadesiyle memnun olduğumu belirtmek isterim. Ressam Şefkat İşlegen'e, yetkin kritik yazıları için Sayın Ekrem Kahraman ve Sayın Nejat Akkan'a, serginin siz değerli ziyaretçilere ulaşmasında gerekli tüm imkânları sağlayan Zeytinburnu Belediye Başkanı Sayın Murat Aydın'a ve serginin hazırlık sürecinde büyük emekleri olan dostlarıma şükranlarımı sunarım.

Mehmet Lütfi ŞEN
Küratör

Baskı Resmin Coşkusu

Şefkat İşlegen' in resimlerinde öncelikle göze çarpan, baskı resmin heyecanı, samimiyeti ve doğuştan gelen insan yeteneğinin duygu-us birlikteliğine nasıl dönüştüğüdür. Onun resimlerine bakarken, baskı resim tutkusunun yaşama sevinciyle bütünlüğünü yaşar, denem- üretim zenginliğinde çalışmanın önemini kavrarsınız. Baskı resim, malzeme ve teknik özellikler nedeni ile başta renk ve leke olmak üzere farklılıklar gösterir. İşlegen'in bu bağlamda, kısıtlayıcı özellikleri unutmadan, görsel dili oluşturmadaki, öze-özgünlüğe yönlendirme uğraşında, samimi ve çok başarılı olduğunu görmekteyiz. Özgün baskıda yeni kapılar açan İşlegen, sanki yüreğinin tüm genişliğini, derinliğini, bizlere yansıtmak istiyor. Deformasyonları ve epik anlatımıyla, izleyicinin büyülenmesine engel olup resimlerine daha diri bir bilinçli yaklaşımlarını istiyor. Onun çalışmalarına duygu gözü ve diliyle değil, akıl dili ve gözüyle bakmak gerekmekte. Her ressamın dili ayrıdır. Resim sözcüklerinin seçimiyle, ağırlıkları farklıdır. İşlegen' in dili soyutlamalara ve deformasyonlara dayanıyor. Onun düzenlemelerinde, çizgisel ve dokusal görselliği birbirinden doğan devinimli biçimsel yapı üzerinde, yüzeyde lekesel formlarla bütünleştirmesini izliyoruz. Şefkat İşlegen'in resimleri foto gerçekçi çalışmalar gibi hemen teslim olmamakta. Bunun için onun resimlerine “gerçekten uğramıştım” anlayışıyla yaklaşmak değil, bizzat gitmek gerekiyor. Resimlerindeki figürler, doğa esintileri, objeler ilk bakışta bildiğiniz o kolay resim diliyle çıkmamakta karşınıza. Çünkü İşlegen, objeleri soyutlayıp, grafikteki üç temel lekeyi kullanarak, dokuyla kaynaşma savaşına girmiş ve anlatım dilini böylece oluşturmuştur. Siyahtan asla vazgeçemiyor İşlegen. Siyahı adeta tiyatrodaki “anlatan” olarak kullanıyor. Siyah, onun resimlerinin içinde durmadan dolaşüyor, sanki renkler arasındaki desenin girinti çıkıntıları arasındaki uyumsuzlukları, çelişkileri, yok etmeye çalışıp birleştirici bir öge oluyor. Çağdaş yaklaşımıyla İşlegen, insanla, doğayla hesaplaşmasını gözler önüne sermekte. Bir gün gelecek bu hesaplaşma sona erecek mi, elbette hayır! Çünkü sanatçının dünyasında hesaplaşma hiç bitmez. Gelişip olgunlaştıkça, değişip yeni anlatımlara ulaştıkça, kendine yeni sorunlar çıkaracak ve yaşamla, doğayla hesaplaşması hiç bitmeyecektir.

Nejat AKKAN

Şefkat İşlegen'in Yeni Çalışmaları Üzerine

İnsanı ayakta tutan, çevresiyle bağlarını tazeleyen, enerjilerini dirileştiren daima iç dürtüleridir. İster ele geçirilen malzemelere, ister dünyaya ve yapma formlarına müdahale buradan gerçekleşir. Sanat bütün bu müdahaleler içerisinde en insani, en çıkarsız ve ütöpik olandır. Sanatçı ise bunun en masum ve olağan kahramanı...

Şefkat İşlegen daha başından beri kendi doğal iç dürtülerinin yarı Şamanist, yarı kadınsı enerjileriyle sanat yapan bir kimlik. Dünyaya bakıyor, ilgi alanının dalgalı salınımları eşliğinde kendi seçimiyle farklı farklı "şey"lere çıkarsız dokunuyor; bunlardan görsel hazlar bulup harekete geçiriyor; yeni bir görüntü sarmalı oluşturmaya girişiyor; bunu da heyecanla bizlerle paylaşmaya can atıyor...

Resmin en yaygın konuları olarak bilinen peyzajlar, portreler, figürler, natürmortlar vb. İşlegen'in çalışmalarında heyecan yüklü yeni bir düzene kavuşuyorlar. Bu portreler kimlerdir? O ağaçlıklı doğa görüntüsü nereye aittir ve oradaki ağaç ne ağacıdır? İşlegen için bunların hiçbir önemi, bilgisel hiçbir değeri yoktur. Çünkü o bunların ne ve nere olduklarından çok bizlere ne duyum verdikleriyle ilgilenmekte, enerjisini ve yapma, oluşturma ritüelini tümüyle bunun üzerinde yaşamakta, izleyicilere de hesapsız bir biçimde bunu önermektedir.

Sanat tarihi, canlı başlangıçlar, sıradan devinimler, sıçramalar ve sönüp ölmeler üzerine kuruludur. Tıpkı çok iyi tanıyıp bildiğimiz, heyecanlanıp sevdiğimiz, hayranı olduğumuz birilerinin zamanı geldiğinde bir eda, bir üst varlık olarak sona ermesi gibi farklı bakış açılarının, ele alış tarzlarının heyecan patlamaları ve sönmeleri ile doludur. Rönesans'ı yaratan İtalya'nın, bakış açılarımızı kökten değiştirmekten kaçınmayan Kübizm'in, Üst Gerçekçilik'in, Modernizm'in giderek sıradanlaşıp bilinebilirlik alanlarımızda kaybolduklarını, tıandıklarını ve artık eskiden uyandırdıklarını uyandırmaması bir hayal kırıklığından çok insan denilen canlının oburluğu ve doyumsuz yüceliğiyle ilgilidir.

İşlegen'in resimlerine baktığımızda iki ayrı şeyi iç içe görürüz: konuların tanıdık bilinirliği ve kullanılan tekniğin hemen kavranırlığı. Fakat burada daha ilk bakışta ele gelen ve bizleri yine de dürtmekten kaçınmayan, içimizin derinliklerinde hiç de abartmadan, şamata etmeden gürültüsüzce yakalayan bir şeyler vardır. Bu bazen bir kontrastlık, bazen bir renk, bazen bir dal, çit ya da uzaklarda bir yerlerdeki bir doğa vazgeçilemez, bazen de uygulandığı tekniğin zorunlu boya çapağı ya da yüzeye dokunuşun gizemli enerjisidir.

İşlegen son dönem çalışmalarında bizlere yine bitimsiz tutkusunu, bu tutkunun akışkanlığını hak etmiş ezeli konuların ve artık oluşmuş olduğu kendi dilinin görsel koordinatlarıyla dokunuyor. Baskı tekniğinin zorunlu koyuluğu için zenci kadın portrelerini, yalnız ağaç gövdeleri, dalları, yaprakları ve en çok da bunları kuşatan çevrelerindeki boşlukların kimsiz yüzeylerine dinginliklerini öne çıkarıyor. Doğanın gürültüsüz olağan doğallığını, içinde sürekli yaşadığı değişimi, yapan, müdahale eden olarak kendi içsel enerjilerini hiç pörsütmeden samimiyetle açığa vuruyor.

İşlegen için gerçek insan demek ne ise, gerçek sanatçı demek de ona yakın, paralel bir çizgide duruyor. Bu kesinlikle tarihsel ve ütöpik bir anlam olarak sanatçıların kimliklerinde belirip oradan bütün insanlık adına oluşan olağanüstü bir kimlik. Her ne kadar sanatçıya çok daha anlaşılmaz, olağan dışı işlevler, anlamlar yüklenilmeye çalışılsa da durum tarih açısından fazlaca değişmiyor. Yaşanan dönemde, yaşıyor olmanın getirdiği canlı içgüdülerin oburluğunda, dünyayla hesaplaşarak ondan payımıza düşeni almaya giriştiğimizdeki beyhude çaba, sanatçının kimliğinde olgunlaşıp geleceğe kalıyor. Çalışan, müdahale eden, belirlemeye çalışan her girişim gibi sanat da önümüze bir gelecek tasarımı sunuyor. Bunu görürüz, anlarız ya da bir ucundan da bizler tutarız fark etmez; asıl olan onun her şeye karşın tıpkı yaşam ve ölüm gibi orada oluşuyor olduğudur.

Sanatçının çalışmaları giderek kendi kişisel mecrasını oluşturmasının yanı sıra, kendinden önceleri oluşmuş mecralarla da olağan bağlarını kurmakta tereddüt etmiyor. Kim ne derse desin ister kişisel, ister dünyamızın ve sanatın geleceği; tutkuyla isteme, ısrar etme ve ısrarla yapma üzerindeki bir enerji birikimiyle gerçekleşiyor. İşlegen ısrarla bunu zorluyor ve zorlandığını da eninde sonunda ele geçiriyor. Bu hepimiz için de tek geçerli tek gerçek değil mi?

Ekrem KAHRAMAN

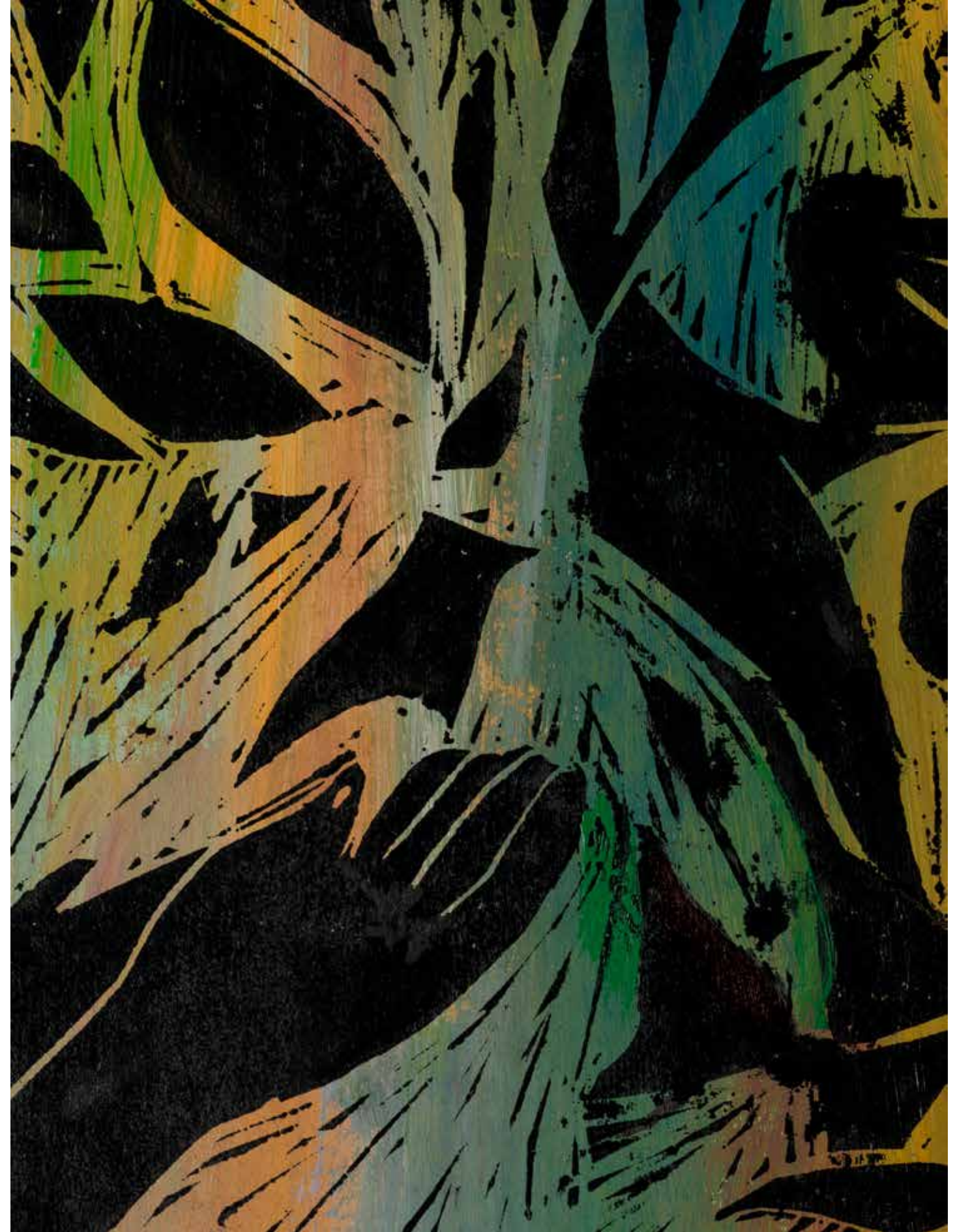

E/A Linol baskı

Sessiz sedasız

Şefkat İslayem 2007

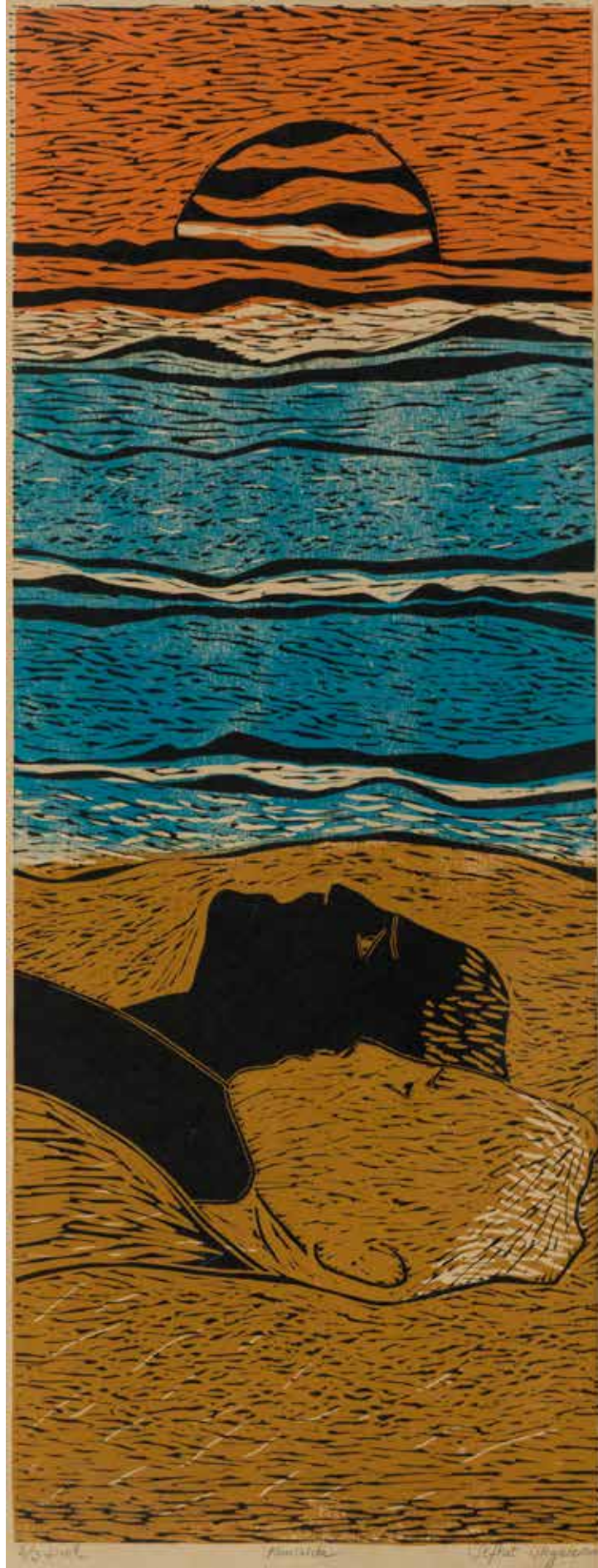

3/6 Linol

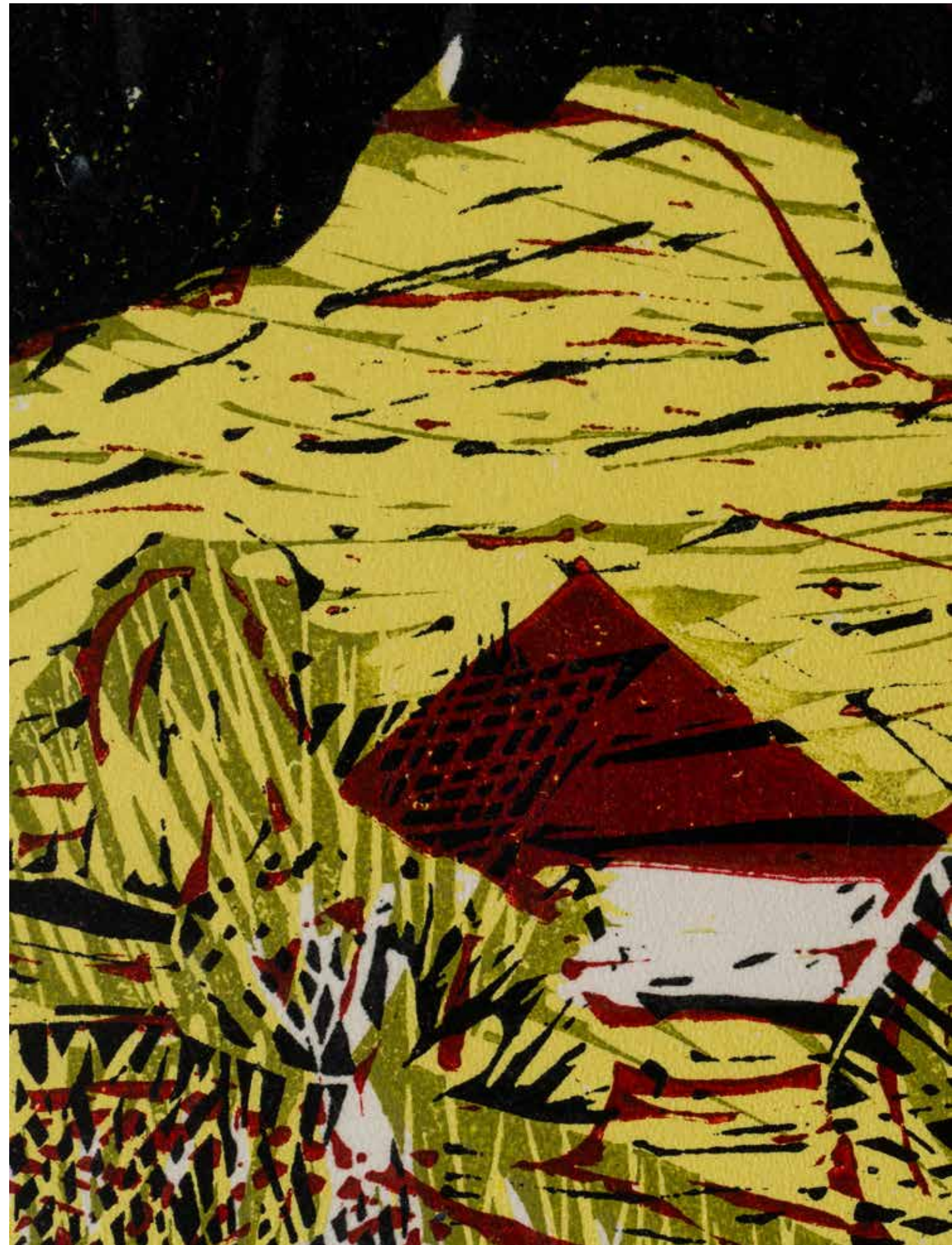
Yaşam anahtarı

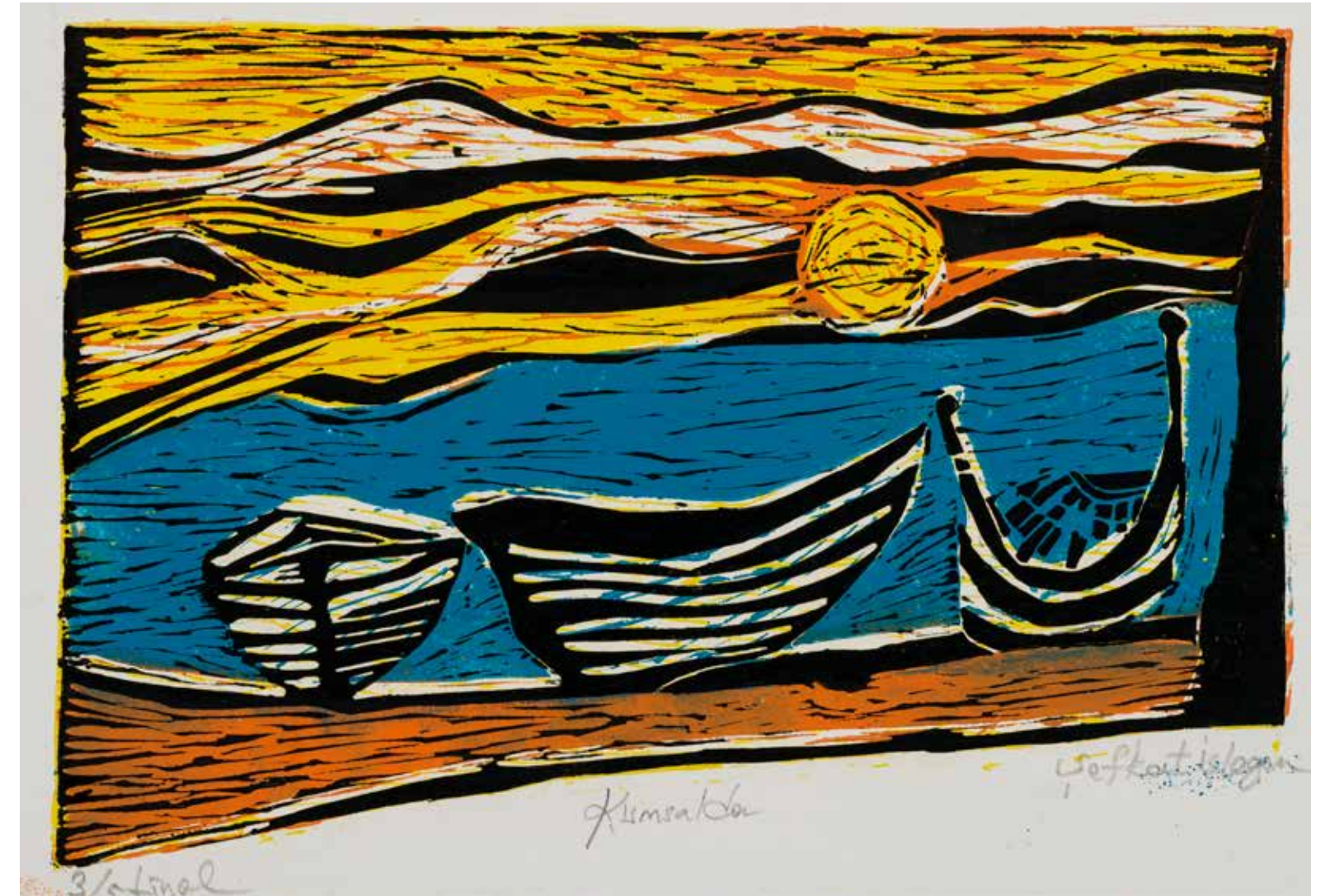
Şefkat İslayem 09

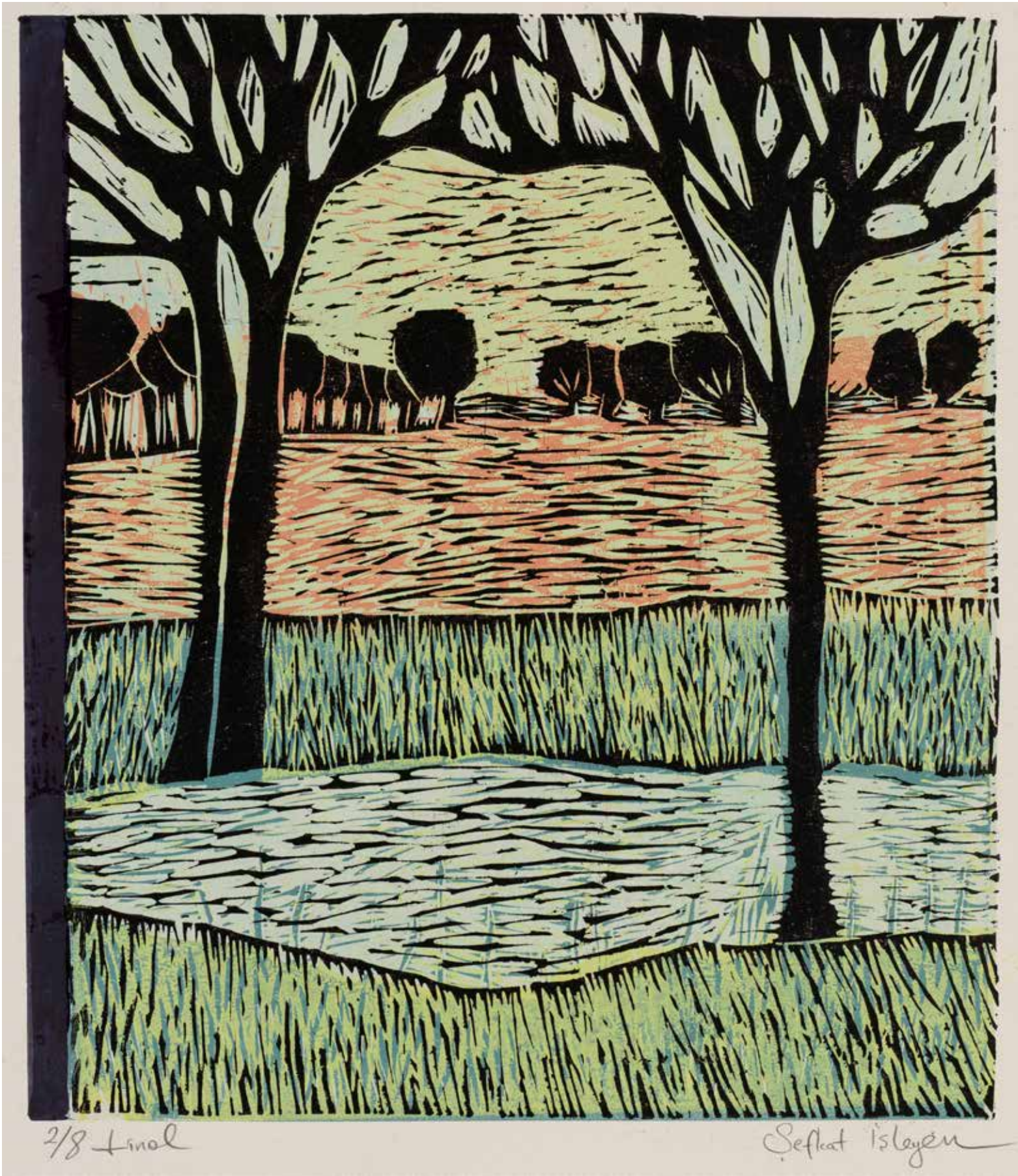

2/8 Linol
Balıkçıl

Tefkat İshgen 20

4/6 Linol

Gökyüzünde Kuş

Tefkat İshgen 20

